KOMISSION DIREKTIIVI 2000/56/EY,
annettu 14 päivänä syyskuuta 2000,
yhteisön ajokortista annetun neuvoston direktiivin 91/439/ETY muuttamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön ajokortista 29 päivänä heinäkuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/439/ETY [1], sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 97/26/EY [2], ja erityisesti sen 7 a artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Direktiivin 91/439/ETY liitteissä I ja I a oleva luettelo yhdenmukaistetuista yhteisön koodeista on tarpeen mukauttaa.

(2) Yhdenmukaistetuista yhteisön koodeista vahvistettua luetteloa on täsmennettävä alan tieteen ja tekniikan kehityksen sekä vastaavista mukautuksista saadun käytännön lisäkokemuksen perusteella.

(3) Direktiivin 91/439/ETY liitteessä II säädettyjä ajokokeiden vähimmäisvaatimuksia on tarkasteltava uudelleen alan tieteen ja tekniikan kehityksen perusteella.

(4) Liitteen II uudelleentarkastelu on tarpeen, jotta ajokokeita voidaan entisestään yhdenmukaistaa yhteisössä sekä saattaa koevaatimukset vastaamaan päivittäisen liikenteen vaatimuksia. Yhdenmukaisuuden lisäämiseksi olisi otettava käyttöön käytännön kokeen arviointiperusteet.

(5) Liitteen II uudelleentarkastelun välittömänä tavoitteena on liikenneturvallisuuden parantaminen. Sen vuoksi teoreettisen kokeen ja käytännön kokeen vähimmäisvaatimuksia olisi tiukennettava.

(6) Tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet ovat ajokorttikomitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivi 91/439/ETY seuraavasti:

1) Muutetaan liitettä I ja I a tämän direktiivin liitteen I mukaisesti.

2) Korvataan liite II tämän direktiivin liitteen II tekstillä.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30 päivänä syyskuuta 2003. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten tällaiset viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 14 päivänä syyskuuta 2000.

Komission puolesta

Loyola DE PALACIO

Varapuheenjohtaja

[1] EYVL L 237, 24.8.1991, s. 1.
[2] EYVL L 150, 7.6.1997, s. 41.

LIITE I

Korvataan liitteessä I olevassa 2 kohdassa ajokortin sivulla 4 ja liitteessä I a olevassa 2 kohdassa ajokortin sivulla 2 olevan a alakohdan 12 alakohdan ensimmäinen luetelmakohta seuraavasti:

"— koodit 01—99: yhdenmukaistetut yhteisön koodit

KULJETTAJA (lääketieteelliset syyt)

01. Näönkorjaus ja/tai -suojaus

01.01 Silmälasit

01.02 Piilolinssi(t)

01.03 Suojalasi

01.04 Himmennetty linssi

01.05 Silmänsuojus

01.06 Silmälasit tai piilolinssit

02. Kuulokoje/viestintäapuväline

02.01 Kuulokoje yhdelle korvalle

02.02 Kuulokoje kahdelle korvalle

03. Proteesi / ortopedinen apuväline

03.01 Yläraajan proteesi / ortopedinen apuväline

03.02 Alaraajan proteesi / ortopedinen apuväline

05. Rajoitettu käyttö (alakoodin käyttö pakollinen, ajo-oikeus rajoitettu lääketieteellisistä syistä)

05.01 Rajoitettu matkoihin päiväsaikaan (esimerkiksi tunti auringonnousun jälkeen ja tunti ennen auringonlaskua)

05.02 Rajoitettu matkoihin … kilometrin säteellä ajokortin haltijan asuinpaikasta tai ainoastaan matkoihin … kaupungissa/alueella

05.03 Ei oikeutta kuljettaa matkustajia

05.04 Rajoitettu enintään nopeuteen … kilometriä tunnissa

05.05 Ajaminen sallittu ainoastaan ajokortin haltijan seurassa

05.06 Ilman perävaunua

05.07 Ei ajoa moottoriteillä

05.08 Ei alkoholia

AJONEUVON MUKAUTUKSET

10. Muutettu vaihteisto

10.01 Käsivälitteinen vaihteisto

10.02 Automaattivaihteisto

10.03 Sähkökäyttöinen vaihteisto

10.04 Mukautettu vaihdetanko

10.05 Ilman aluevaihteistoa

15. Muutettu kytkin

15.01 Mukautettu kytkinpoljin

15.02 Käsikäyttöinen kytkin

15.03 Automaattikytkin

15.04 Etuosasta porrastettu / poiskäännettävä / irrotettava kytkinpoljin

20. Muutetut jarrujärjestelmät

20.01 Mukautettu jarrupoljin

20.02 Laajennettu jarrupoljin

20.03 Vasemmalle jalalle soveltuva jarrupoljin

20.04 Jalkapohjalla painettava jarrupoljin

20.05 Kallistettu jarrupoljin

20.06 Käsikäyttöinen (mukautettu) käyttöjarru

20.07 Tehostetun käyttöjarrun täyskäyttömahdollisuus

20.08 Käyttöjarruun integroidun hätäjarrun täyskäyttömahdollisuus

20.09 Mukautettu seisontajarru

20.10 Sähkökäyttöinen seisontajarru

20.11 (Mukautettu) jalkakäyttöinen seisontajarru

20.12 Etuosasta porrastettu / poiskäännettävä / irrotettava jarrupoljin

20.13 Polvella käytettävä jarru

20.14 Sähkökäyttöinen käyttöjarru

25. Muutetut kaasupoljinjärjestelmät

25.01 Mukautettu kaasupoljin

25.02 Jalkapohjalla painettava kaasupoljin

25.03 Kallistettu kaasupoljin

25.04 Käsikäyttöinen kaasupoljin

25.05 Polvella käytettävä kaasupoljin

25.06 Tehostettu kaasutin (sähkökäyttöinen tai ilmaohjattu)

25.07 Kaasupoljin jarrupolkimen vasemmalla puolella

25.08 Kaasupoljin vasemmalla

25.09 Etuosasta porrastettu / poiskäännettävä / irrotettava kaasupoljin

30. Muutetut yhdistetyt jarru- ja kaasupoljinjärjestelmät

30.01 Rinnakkaiset polkimet

30.02 Polkimet samassa (tai melkein samassa) tasossa

30.03 Liukuohjattava kaasutin ja jarru

30.04 Ortopedisesti varustettu liukuohjattava kaasutin ja jarru

30.05 Poiskäännettävät/irrotettavat kaasu- ja jarrupolkimet

30.06 Korotettu lattia

30.07 Sivusta porrastettu jarrupoljin

30.08 Proteesia varten sivusta porrastettu jarrupoljin

30.09 Etuosasta porrastetut kaasu- ja jarrupolkimet

30.10 Kantapään/säären tuki

30.11 Sähkökäyttöinen kaasupoljin ja jarru

35. Muutettu hallintalaitteisto

(Valokatkaisimet, tuulilasinpyyhin/-pesin, äänimerkinantolaite, suuntavilkut jne.)

35.01 Hallintalaitteiden käyttö ei haittaa ohjausta ja käsittelyä

35.02 Hallintalaitteet käytettävissä irrottamatta otetta ohjauspyörästä ja lisälaitteista (säätimet, katkaisinvivut jne.)

35.03 Hallintalaitteet käytettävissä irrottamatta vasemman käden otetta ohjauspyörästä ja lisälaitteista (säätimet, katkaisinvivut jne.)

35.04 Hallintalaitteet käytettävissä irrottamatta oikean käden otetta ohjauspyörästä ja lisälaitteista (säätimet, katkaisinvivut jne.)

35.05 Hallintalaitteet käytettävissä irrottamatta otetta ohjauspyörästä ja lisälaitteista (säätimet, katkaisinvivut jne.) sekä yhdistetyistä jarru- ja kaasupoljinjärjestelmistä

40. Muutettu ohjauslaitteisto

40.01 Vakio-ohjaustehostin

40.02 Vahvistettu ohjaustehostin

40.03 Ohjauksen varmistusjärjestelmä

40.04 Pidennetty ohjauspylväs

40.05 Mukautettu ohjauspyörä (esim. suurempi ja/tai paksumpi pyöräosa, pienempi ohjauspyörän halkaisija)

40.06 Kallistettu ohjauspyörä

40.07 Pystysuorassa tasossa oleva ohjauspyörä

40.08 Vaakasuorassa tasossa oleva ohjauspyörä

40.09 Jalkakäyttöinen ohjaus

40.10 Vaihtoehtoinen mukautettu ohjaus (esim. ohjaussauva)

40.11 Nuppi ohjauspyörässä

40.12 Ohjauspyörän ortopedinen laite kättä/käsiä varten

40.13 Jännetuella varustettu ortopedinen laite

42. Muutettu/muutetut taustapeili(t)

42.01 Ulkopuolinen taustapeili (vasemmalla tai) oikealla puolella

42.02 Ulkopuolinen taustapeili lokasuojassa

42.03 Sisäpuolinen lisätaustapeili liikenteen seuraamista varten

42.04 Sisäpuolinen laajakulmataustapeili

42.05 Katvealueet kattava taustapeili

42.06 Sähkökäyttöinen(/-set) ulkopuolinen(/-set) taustapeili(t)

43. Muutettu kuljettajan istuin

43.01 Kuljettajan istuin hyvän näkyvyyden takaavalla korkeudella normaalin välimatkan päässä ohjauspyörästä ja polkimesta

43.02 Vartalon muotoon mukautettu kuljettajan istuin

43.03 Sivusta tuettu kuljettajan istuin tukevan istuma-asennon varmistamiseksi

43.04 Käsinojallinen kuljettajan istuin

43.05 Kuljettajan istuimen liukukiskojen pidennys

43.06 Mukautettu turvavyö

43.07 Valjastyyppinen turvavyö

44. Moottoripyöriin tehdyt muutokset (alakoodin käyttö pakollista)

44.01 Yhdellä toiminnolla käytettävä jarru

44.02 (Mukautettu) käsikäyttöinen jarru (etupyörä)

44.03 (Mukautettu) jalkajarru (takapyörä)

44.04 (Mukautettu) kaasukahva

44.05 (Mukautettu) käsivälitteinen vaihteisto ja käsikäyttöinen kytkin

44.06 (Mukautettu/mukautetut) taustapeili(t)

44.07 (Mukautetut) merkinantolaitteet (suuntavilkut, jarruvalo jne.)

44.08 Istuinkorkeus, jolta kuljettajan molemmat jalat ylettyvät istuma-asennossa koskettamaan tien pintaan

45. Ainoastaan sivuvaunullinen moottoripyörä

50. Rajoitettu yksilöityyn ajoneuvoon/valmistenumeroon (ajoneuvon tunnusnumero)

51. Rajoitettu yksilöityyn ajoneuvoon/rekisterikilpeen (ajoneuvon rekisterinumero)

HALLINNOLLISET KYSYMYKSET

70. Ajokortti nro …, myöntänyt: …, vaihdettu (YK/ECE-tunnus yhteisön ulkopuolisten maiden osalta, esim. 70.0123456789.NL)

71. Ajokortin nro … kaksoiskappale (YK/ECE-tunnus yhteisön ulkopuolisten maiden osalta, esim. 71.987654321.HR)

72. Rajoitettu A-luokan ajoneuvoihin, joiden sylinteritilavuus on enintään 125 cm^3 ja enimmäisteho on 11 kW (A1)

73. Rajoitettu B-luokan kolme- ja nelipyöräisiin moottoripyöriin (B1)

74. Rajoitettu C-luokan ajoneuvoihin, joiden suurin sallittu massa on enintään 7 500 kg (C1)

75. Rajoitettu D-luokan ajoneuvoihin, joissa on enintään 16 istuinta kuljettajan istuimen lisäksi (D1)

76. Rajoitettu C-luokan ajoneuvoihin, joiden suurin sallittu massa on enintään 7 500 kg (C1) ja joihin on kytketty perävaunu, jonka suurin sallittu massa on yli 750 kg, jos näin muodostuvan ajoneuvoyhdistelmän suurin sallittu massa on enintään 12 000 kg ja jos perävaunun suurin sallittu massa on enintään vetoajoneuvon kuormittamaton massa (C1+E)

77. Rajoitettu D-luokan ajoneuvoihin, joissa on enintään 16 istuinta kuljettajan istuimen lisäksi (D1) ja joihin on kytketty perävaunu, jonka suurin sallittu massa on enemmän kuin 750 kg, jos a) näin muodostuvan ajoneuvoyhdistelmän suurin sallittu massa on enintään 12 000 kg ja perävaunun suurin sallittu massa on enintään vetoajoneuvon kuormittamaton massa ja b) jos perävaunua ei käytetä matkustajien kuljettamiseen (D1+E)

78. Rajoitettu ajoneuvoihin, joissa on automaattivaihteisto

    (Direktiivin 91/439/ETY liitteessä II olevan 8.1.1 kohdan toinen alakohta)

79. (…) Rajoitettu sulkeissa mainittujen eritelmien mukaisiin ajoneuvoihin direktiivin 10 artiklan 1 kohdan soveltamisen yhteydessä

    90.01: vasemmalle

    90.02: oikealle

    90.03: vasen

    90.04: oikea

    90.05: käsi

    90.06: jalka

    90.07: käytettävissä”

LIITE II

"LIITE II

I **AJOKOKEIDEN VÄHIMMÄISVAATIMUKSET**

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ajokortin hakijoilla on moottoriajoneuvon kuljettamiseen vaadittavat teoreettiset tiedot, ajotaito ja ajotapa. Tätä tarkoitusta varten käyttöön otettavien kokeiden on sisällettävä:

— teoreettinen koe, ja sen jälkeen

— ajotaitoa ja ajotapaa koskeva koe.

Edellytyksistä, joilla nämä kokeet on suoritettava, säädetään jäljempänä.

A TEOREETTINEN KOE

1 **Muoto**

Valitun muodon on oltava sellainen, että se osoittaa hakijalla olevan vaadittavat tiedot 2—4 kohdassa luetelluista aiheista.

Ajokortin hakija, joka on läpäissyt toisen ajoneuvoluokan teoreettisen kokeen, voidaan vapauttaa 2—4 kohdan yhteisten säännösten noudattamisesta.

2 **Kaikkia ajoneuvoluokkia koskevan teoreettisen kokeen sisältö**

2.1 Kokeessa on esitettävä kysymyksiä kaikista seuraavista aiheista, mutta kysymysten sisältö jätetään kunkin jäsenvaltion harkintaan:

2.1.1 Tieliikenteen säännöt

— erityisesti liikennemerkit, opasteet, etuajo-oikeus- ja nopeusrajoitusmerkinnät;

2.1.2 Kuljettaja;

— valppauden ja muiden tienkäyttäjien huomioon ottamisen tärkeys;

— havaintokyky, arviointikyky ja päätöksenteko sekä erityisesti reaktioaika ja alkoholista, huumeista ja lääkkeistä, mielentilasta ja väsymyksestä johtuvat muutokset ajotavassa;

2.1.3 Tie:

— tärkeimmät ajoneuvojen välistä turvaväliä, jarrutusmatkoja ja tiellä pysymistä koskevat periaatteet erilaisissa sää- ja tieolosuhteissa;

— vaaratekijät, jotka liittyvät erilaisiin tieolosuhteisiin ja erityisesti niiden muutoksiin sään ja vuorokaudenajan johdosta;

— erityyppisten teiden ominaisuudet ja niitä koskevat lainsäädännön vaatimukset;

2.1.4 Muut tien käyttäjät:

— erityiset vaaratekijät, jotka aiheutuvat muiden tien käyttäjien ja erityisesti vaaralle altteimpien osapuolten kuten lasten, jalankulkijoiden, pyöräilijöiden ja liikuntarajoitteisten kokemattomuudesta liikenteessä;

— vaaratekijät, jotka liittyvät erityyppisten ajoneuvojen liikkumiseen ja ajamiseen ja niiden kuljettajien näkökenttien eroihin;

2.1.5 Yleiset säännöt ja määräykset sekä muut asiat:

— ajoneuvojen käyttöön liittyviä hallinnollisia asiakirjoja koskevat säännöt;

— yleiset säännöt, jotka koskevat kuljettajan käyttäytymistä onnettomuustilanteessa (varoitusmerkkien asettaminen ja hälytyksen suorittaminen) ja toimenpiteitä, joilla hän voi tarvittaessa auttaa liikenneonnettomuuden uhreja;

— ajoneuvoa, kuormaa ja matkustajia koskevat turvallisuustekijät;

2.1.6 Tarvittavat varotoimenpiteet ajoneuvosta noustaessa;

2.1.7 Liikenneturvallisuuteen vaikuttavat mekaaniset seikat; kuljettajien on pystyttävä havaitsemaan tavallisimmat viat, jotka voivat vaikuttaa erityisesti ohjaukseen, jousitus- ja jarrujärjestelmiin, renkaisiin, valoihin ja suuntamerkinantolaitteisiin, heijastimiin, taustapeileihin, tuulilasiin ja tuulilasinpyyhkimiin, pakoputkistoon, turvavöihin ja äänimerkinantolaitteeseen;

2.1.8 Ajoneuvon turvavarusteet ja erityisesti turvavöiden, niskatukien ja lasten turvaistuinten käyttö;

2.1.9 Ympäristöön liittyvät ajoneuvon käyttöä koskevat säännöt (äänimerkinantolaitteiden asianmukainen käyttö, kohtuullinen polttoaineen kulutus, päästöjen rajoittaminen jne.).

3 **A- ja A1-luokkaa koskevat erityiset säännökset**

3.1 Seuraavia seikkoja koskevien yleisten tietojen pakollinen tarkistaminen:

3.1.1 Suojavarusteiden kuten suojakäsineiden, jalkineiden, -vaatteiden ja -kypärän käyttö;

3.1.2 Moottoripyöräilijöiden havaittavuus muiden tienkäyttäjien kannalta;

3.1.3 Edellä mainitut tieolosuhteisiin liittyvät vaaratekijät; erityistä huomiota on kiinnitettävä liukkaisiin osuuksiin kuten viemärinkansiin, tiemerkintöihin kuten viivoihin ja nuoliin sekä raitiovaunukiskoihin;

3.1.4 Edellä mainitut liikenneturvallisuuteen vaikuttavat mekaaniset seikat; erityistä huomiota on kiinnitettävä hätäpysäyttimiin, öljymääriin ja ketjuihin.

4 **C-, C + E-, C1-, C1 + E-, D-, D + E-, D1- ja D1 + E-luokkaa koskevat erityiset säännökset**

4.1 Seuraavia seikkoja koskevien yleisten tietojen pakollinen tarkistaminen:

4.1.1 Ajo- ja lepoaikoja koskevat säännöt, jotka määritellään neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3820/85 [1] neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3821/85 [2] määriteltyjen valvontalaitteiden käyttö;

4.1.2 Säännöt kuljetustyypistä: tavaroiden tai matkustajien kuljettaminen;

4.1.3 Kansallisessa ja kansainvälisessä tavara- ja matkustajaliikenteessä vaadittavat ajoneuvoa ja kuljetusta koskevat asiakirjat;

4.1.4 Toiminta onnettomuustilanteessa; tiedot onnettomuuden tai vastaavan jälkeen toteutettavista toimenpiteistä, mukaan lukien hätätoimenpiteet kuten matkustajien evakuointi ja perustiedot ensiavusta;

4.1.5 Varotoimenpiteet renkaiden poistamisen ja vaihtamisen yhteydessä;

4.1.6 Ajoneuvon painoa ja mittoja koskevat säännöt; nopeudenrajoittimia koskevat säännöt;

4.1.7 Ajoneuvojen rakenteesta näkökentälle aiheutuvat esteet;

4.1.8 Tiekartan käyttö ja reitin suunnittelu mukaan lukien elektronisten navigointijärjestelmien käyttö (vapaaehtoinen);

4.1.9 Ajoneuvon kuormaukseen liittyvät turvallisuustekijät: kuorman tarkastus (pakkaus ja kiinnitys), erilaisiin kuormiin liittyvät ongelmat (esim. nesteet, riippuvat kuormat), tavaroiden lastaaminen ja purkaminen sekä lastauslaitteiden käyttö (ainoastaan C-, C + E-, C1-, C1 + E-luokka);

4.1.10 Kuljettajan vastuu matkustajaliikenteessä; matkustajien mukavuus ja turvallisuus; lasten kuljettaminen; tarvittavat tarkastukset ennen ajon aloittamista; kaikkien linja-autotyyppien olisi sisällyttävä teoreettiseen kokeeseen (julkisen palvelun kaupunki- ja lähiliikennelinja-autot ja kaukoliikennelinja-autot, mitoiltaan poikkeavat linja-autot jne.) (ainoastaan D-, D + E-, D1-, D1 + E-luokka).

4.2 C-, C + E-, D- ja D + E-luokan seuraavia lisäsäännöksiä koskevien yleisten tietojen pakollinen tarkistaminen:

4.2.1 Seuraavien periaatteellinen rakenne ja toiminta: polttomoottorit, öljyt ja nesteet (esim. moottoriöljy, jäähdytysneste, pesuneste), polttoainejärjestelmä, sähköjärjestelmä, sytytysjärjestelmä, voimansiirtolaitteet (kytkin, vaihteisto jne.);

4.2.2 Voitelu ja jäätymisenesto;

4.2.3 Renkaiden rakenne, asentaminen, oikea käyttö ja hoito periaatteessa;

4.2.4 Jarrujen ja nopeudensäätimien tyypit, toiminta, tärkeimmät osat, liitännät, käyttö ja päivittäinen huolto sekä lukkiutumattomien jarrujen käyttö periaatteessa;

4.2.5 Kytkentäjärjestelmien tyypit, toiminta, tärkeimmät osat, liitännät, käyttö ja päivittäinen huolto periaatteessa (ainoastaan C + E-, D + E-luokka);

4.2.6 Menetelmät vikojen syiden löytämiseksi;

4.2.7 Ajoneuvojen ennaltaehkäisevä huolto ja tavanomaiset korjaukset;

4.2.8 Kuljettajan vastuu tavaroiden vastaanottamisesta, kuljettamisesta ja toimittamisesta sovittujen ehtojen mukaisesti (ainoastaan C-, C + E-luokka).

[1] EYVL L 370, 31.12.1985, s. 1.
[2] EYVL L 370, 31.12.1985, s. 8.

B AJOTAITOA JA AJOTAPAA KOSKEVA KOE

5 **Ajoneuvo ja sen varusteet**

5.1 Käsivälitteisellä vaihteistolla varustetun ajoneuvon kuljettamista koskeva ajokoe on suoritettava ajoneuvolla, jossa on käsivälitteinen vaihteisto.

Jos hakija suorittaa ajokokeen ajoneuvolla, jossa on automaattivaihteisto, tämä on merkittävä jokaiseen tällaisen kokeen perusteella annettavaan ajokorttiin. Tällaisella merkinnällä varustettuja ajokortteja saa käyttää ainoastaan sellaisten ajoneuvojen kuljettamiseen, joissa on automaattivaihteisto.

'Ajoneuvolla, jossa on automaattivaihteisto' tarkoitetaan ajoneuvoa, jossa moottorin ja pyörien välistä välityssuhdetta voidaan muuttaa ainoastaan kaasupolkimen ja jarrujen avulla.

5.2 Ajotaitoa ja ajotapaa koskevassa kokeessa käytettyjen ajoneuvojen on oltava jäljempänä lueteltujen vähimmäisvaatimusten mukaisia. Jäsenvaltiot voivat säätää ankarammista vaatimuksista tai lisävaatimuksista.

A-luokka:

— Portaittainen ajolupa (6 artiklan 1 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan ensimmäinen virke): sivuvaunuton moottoripyörä, jonka sylinteritilavuus on enemmän kuin 120 cm^3 ja jonka suurin rakenteellinen nopeus on vähintään 100 km/h;

— Suora ajolupa (6 artiklan 1 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan toinen virke): sivuvaunuton moottoripyörä, jonka moottorin teho on vähintään 35 kW;

A1-alaluokka:

Sivuvaunuton moottoripyörä, jonka sylinteritilavuus on vähintään 75 cm^3;

B-luokka:

B-luokan nelipyöräinen ajoneuvo, jonka suurin rakenteellinen nopeus on vähintään 100 km/h;

B + E-luokka:

Ajoneuvoyhdistelmä, joka koostuu B-luokan koeajoneuvosta ja B-luokkaan kuulumattomasta perävaunusta, jonka suurin sallittu massa on vähintään 1 000 kilogrammaa ja suurin rakenteellinen nopeus vähintään 100 km/h; perävaunun kuormatilan on muodostuttava suljetusta laatikkomaisesta rakenteesta, joka on vähintään moottoriajoneuvon levyinen ja korkuinen; suljettu laatikkomainen rakenne voi myös olla hiukan kapeampi kuin moottoriajoneuvo sillä edellytyksellä, että näkymä taakse on mahdollinen vain käyttämällä moottoriajoneuvon ulkopuolisia taustapeilejä; perävaunun todellisen kokonaismassan on oltava vähintään 800 kilogrammaa.

B1-alaluokka:

Kolmi- tai nelipyöräinen moottoripyörä, jonka suurin rakenteellinen nopeus on vähintään 60 km/h;

C-luokka:

C-luokan ajoneuvo, jonka suurin sallittu massa on vähintään 12 000 kilogrammaa, pituus vähintään 8 metriä, leveys vähintään 2,40 metriä ja suurin rakenteellinen nopeus on vähintään 80 km/h; ajoneuvossa on oltava lukkiutumattomat jarrut ja vähintään 8 eteenpäinajovaihdetta ja asetuksessa (ETY) N:o 3821/85 määritellyt valvontalaitteet; kuormatilan on muodostuttava suljetusta laatikkomaisesta rakenteesta, joka on vähintään ohjaamon levyinen ja korkuinen; ajoneuvon todellisen kokonaismassan on oltava vähintään 10 000 kilogrammaa.

C + E-luokka:

Nivelajoneuvo tai ajoneuvoyhdistelmä, joka koostuu C-luokan koeajoneuvosta ja perävaunusta, jonka pituus on vähintään 7,5 metriä; sekä nivelajoneuvon että ajoneuvoyhdistelmän suurin sallittu massa on vähintään 20 000 kilogrammaa, pituus vähintään 14 metriä, leveys vähintään 2,40 metriä, suurin rakenteellinen nopeus vähintään 80 km/h, ja siinä on oltava lukkiutumattomat jarrut ja vähintään 8 eteenpäinajovaihdetta ja asetuksessa (ETY) N:o 3821/85 määritellyt valvontalaitteet; kuormatilan on muodostuttava suljetusta laatikkomaisesta rakenteesta, joka on vähintään ohjaamon levyinen ja korkuinen; nivelajoneuvon ja ajoneuvoyhdistelmän todellisen kokonaismassan on oltava vähintään 15 000 kilogrammaa.

C1-alaluokka:

C1-alaluokan ajoneuvot, joiden suurin sallittu massa on vähintään 4 000 kilogrammaa, pituus on vähintään 5 metriä ja suurin rakenteellinen nopeus vähintään 80 km/h; ajoneuvossa on oltava lukkiutumattomat jarrut ja asetuksessa (ETY) N:o 3821/85 määritellyt valvontalaitteet; kuormatilan on muodostuttava suljetusta laatikkomaisesta rakenteesta, joka on vähintään ohjaamon levyinen ja korkuinen;

C1 + E-alaluokka:

Ajoneuvoyhdistelmä, joka koostuu C1-alaluokan koeajoneuvosta ja perävaunusta, jonka suurin sallittu massa on vähintään 1 250 kilogrammaa; ajoneuvoyhdistelmän pituus on vähintään 8 metriä ja suurin rakenteellinen nopeus on vähintään 80 km/h; perävaunun kuormatilan on muodostuttava suljetusta laatikkomaisesta rakenteesta, joka on vähintään ohjaamon levyinen ja korkuinen; suljettu laatikkomainen rakenne voi myös olla hiukan kapeampi kuin ohjaamo sillä edellytyksellä, että näkymä taakse on mahdollinen vain käyttämällä moottoriajoneuvon ulkopuolisia taustapeilejä; perävaunun todellisen kokonaismassan on oltava vähintään 800 kilogrammaa.

D-luokka:

D-luokan ajoneuvo, jonka pituus on vähintään 10 metriä, leveys vähintään 2,40 metriä ja suurin rakenteellinen nopeus on vähintään 80 km/h; ajoneuvossa on oltava lukkiutumattomat jarrut ja asetuksessa (ETY) N:o 3821/85 määritellyt valvontalaitteet;

D + E-luokka:

Ajoneuvoyhdistelmä, joka koostuu D-luokan koeajoneuvosta ja perävaunusta, jonka suurin sallittu massa on vähintään 1 250 kilogrammaa, leveys vähintään 2,40 metriä ja suurin rakenteellinen nopeus on vähintään 80 km/h; perävaunun kuormatilan on muodostuttava suljetusta laatikkomaisesta rakenteesta, joka on vähintään 2 metrin levyinen ja korkuinen; perävaunun todellisen kokonaismassan on oltava vähintään 800 kilogrammaa.

D1-alaluokka:

D1-alaluokan ajoneuvo, jonka suurin sallittu massa on vähintään 4 000 kilogrammaa, pituus on vähintään 5 metriä ja suurin rakenteellinen nopeus vähintään 80 km/h; ajoneuvossa on oltava lukkiutumattomat jarrut ja asetuksessa (ETY) N:o 3821/85 määritellyt valvontalaitteet;

D1 + E-alaluokka:

Ajoneuvoyhdistelmä, joka koostuu D1-alaluokan koeajoneuvosta ja perävaunusta, jonka suurin sallittu massa on vähintään 1 250 kilogrammaa ja suurin rakenteellinen nopeus vähintään 80 km/h; perävaunun kuormatilan osan on muodostuttava suljetusta laatikkomaisesta rakenteesta, joka on vähintään 2 metrin levyinen ja korkuinen; perävaunun todellisen kokonaismassan on oltava vähintään 800 kilogrammaa;

B + E-, C-, C + E-, C1-, C1 + E-, D-, D + E-, D1- ja D1 + E-luokan koeajoneuvoja, jotka eivät täytä edellä annettuja vähimmäisvaatimuksia mutta olivat käytössä tämän komission direktiivin voimaantulopäivänä tai ennen sitä, saa käyttää enintään kymmenen vuoden ajan kyseisestä päivästä. Jäsenvaltiot voivat toimeenpanna määräykset koskien näiden ajoneuvojen kuormaa kymmenen vuoden kuluessa tämän direktiivin voimaantulopäivästä.

6 **A- ja A1-luokan ajotaitoa ja ajotapaa koskeva koe**

6.1 Ajoneuvon valmistelu ja tekninen tarkastus liikenneturvallisuuden kannalta

Hakijoiden on osoitettava, että he pystyvät valmistautumaan turvalliseen ajoon täyttämällä seuraavat vaatimukset:

6.1.1 Suojavarusteiden, kuten suojakäsineiden, -jalkineiden, -vaatteiden ja -kypärän, säätäminen;

6.1.2 Renkaiden, jarrujen, ohjauksen, hätäpysäyttimen (tarvittaessa), ketjujen, öljymäärien, valojen, heijastimien, suuntamerkinantolaitteiden ja äänimerkinantolaitteen kunnon tarkistaminen pistokokein.

6.2 Liikenneturvallisuuden kannalta testattavat erityistoimenpiteet

6.2.1 Moottoripyörän asettaminen sivuseisontatuen varaan ja sen poistaminen sivuseisontatuen varasta sekä moottoripyörän taluttaminen moottori pysäytettynä;

6.2.2 Moottoripyörän pysäköiminen sivuseisontatuen varaan;

6.2.3 Hitaalla nopeudella vähintään kaksi toimenpidettä, joihin sisältyy pujottelu; tämän pitää mahdollistaa taitojen tarkistaminen seuraavissa asioissa: kytkimen käyttö yhdessä jarrun kanssa, tasapaino, katseen suuntaus, moottoripyörän asento ja jalkojen asento jalkatapeilla;

6.2.4 Edellistä suuremmalla nopeudella vähintään kaksi toimenpidettä, joista yksi toimenpide 2- tai 3-vaihteella vähintään 30 kilometrin tuntinopeudessa ja yksi toimenpide, johon sisältyy esteen väistäminen vähintään 50 kilometrin tuntinopeudessa; tämän pitää mahdollistaa taitojen tarkistaminen seuraavissa asioissa: moottoripyörän asento, katseen suuntaus, tasapaino, ohjaustekniikka ja vaihteiden käsittely;

6.2.5 Jarrutus: vähintään kaksi jarrutusta, joihin sisältyy hätäjarrutus vähintään 50 kilometrin tuntinopeudessa; tämän pitää mahdollistaa taitojen tarkistaminen seuraavissa asioissa: etu- ja takajarrun käyttö, katseen suuntaus ja moottoripyörän asento.

Erityistoimenpiteet, jotka on mainittu 6.2.3—6.2.5 kohdassa, on pantava täytäntöön viimeistään viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin voimaantulemisesta.

6.3 Ajotapa liikenteessä

Hakijoiden on suoritettava kaikki seuraavat toimenpiteet tavanomaisissa liikennetilanteissa täysin turvallisesti ja kaikkia tarvittavia varotoimia noudattaen:

6.3.1 Liikkeellelähtö: pysäköinnin jälkeen, liikenteessä pysähtymisen jälkeen; ajotieltä poistuminen;

6.3.2 Ajaminen suoralla tiellä; vastaantulevien ajoneuvojen kohtaaminen myös ahtaissa paikoissa;

6.3.3 Ajaminen mutkissa;

6.3.4 Tienristeykset: risteysalueiden ja liittymien lähestyminen ja ylittäminen;

6.3.5 Suunnan muuttaminen: kääntyminen vasemmalle ja oikealle; kaistan vaihto;

6.3.6 Moottoritielle tai (tilanteen mukaan) vastaavalle saapuminen ja siltä poistuminen: liittyminen kiihdytyskaistalta; poistuminen hidastuskaistalle;

6.3.7 Ohittaminen: muun liikenteen ohittaminen (jos mahdollista); esteiden, esim. pysäköityjen autojen, sivuuttaminen; ohitetuksi tuleminen liikenteessä (tilanteen mukaan);

6.3.8 Erityiset tiejärjestelyt (tilanteen mukaan): liikenneympyrät, tasoristeykset, raitiovaunu- / linja-autopysäkit, suojatiet, ylä- / alamäkeen ajaminen pitkissä rinteissä;

6.3.9 Tarvittavan varovaisuuden noudattaminen ajoneuvosta noustaessa.

7 **B-, B1- ja B + E-luokan ajotaitoa ja ajotapaa koskeva koe**

7.1 Ajoneuvon valmistelu ja tekninen tarkastus liikenneturvallisuuden kannalta

Hakijoiden on osoitettava, että he pystyvät valmistautumaan turvalliseen ajoon täyttämällä seuraavat vaatimukset:

7.1.1 Istuimen säätäminen tarvittaessa oikean istumisasennon saavuttamiseksi;

7.1.2 Taustapeilien, turvavöiden ja mahdollisten niskatukien säätäminen;

7.1.3 Sen varmistaminen, että kaikki ovet ovat kiinni;

7.1.4 Renkaiden, ohjauksen, jarrujen, öljyjen ja nesteiden (esim. moottoriöljy, jäähdytysneste, pesuneste) valojen, heijastimien, suuntamerkinantolaitteiden ja äänimerkinantolaitteen kunnon tarkistaminen pistokokein.

7.1.5 Ajoneuvon kuormaukseen liittyvien turvallisuustekijöiden tarkistaminen: kuormatila, peitteet, kuormatilan ovet, ohjaamon lukitus, kuormaustapa, kuorman varmistaminen (ainoastaan B + E luokka);

7.1.6 Kytkentämekanismien, jarrujen ja sähkökytkentöjen tarkistaminen (ainoastaan B + E-luokka);

7.2 B- ja B1-luokka: liikenneturvallisuuden kannalta testattavat erityistoimenpiteet

Seuraavista valitaan joukko testattavia toimenpiteitä (vähintään kaksi neljästä kohdasta; yksi näistä on suoritettava peruutusvaihteella):

7.2.1 Peruutus suoraan taaksepäin tai peruutus kulman ympäri oikealle tai vasemmalle käyttäen kääntymiseen tarkoitettua ajokaistaa;

7.2.2 U-käännös ajo- ja peruutusvaihteita käyttäen;

7.2.3 Ajoneuvon pysäköinti (ajoradan suuntaisesti tai vinosti tai suorassa kulmassa ajorataa vastaan eteenpäin tai peruuttamalla tasaisella maalla, ylämäkeen tai alamäkeen);

7.2.4 Pysähtyminen jarruttamalla; hätäjarrutus on valinnainen.

7.3 B + E-luokka: liikenneturvallisuuden kannalta testattavat erityistoimenpiteet

7.3.1 Perävaunun kytkeminen ajoneuvoon ja irrottaminen siitä; tämä toimenpide on aloitettava ajoneuvon ja perävaunun ollessa vierekkäin (eli ei samalla linjalla), jotta voitaisiin tarkistaa kuljettajan kyky saattaa ajoneuvo ja perävaunu turvallisesti samalle linjalle sekä hänen taitonsa perävaunun kytkemisessä ajoneuvoon ja irrottamisessa siitä;

7.3.2 Peruuttaminen mutkassa, jonka määrittely jätetään jäsenvaltioille;

7.3.3 Turvallinen pysäköinti kuormausta/purkamista varten.

7.4 Ajotapa liikenteessä

Hakijoiden on suoritettava kaikki seuraavat toimenpiteet tavanomaisissa liikennetilanteissa täysin turvallisesti ja kaikkia tarvittavia varotoimia noudattaen:

7.4.1 Liikkeellelähtö: pysäköinnin jälkeen, liikenteessä pysähtymisen jälkeen; ajotieltä poistuminen;

7.4.2 Ajaminen suoralla tiellä; vastaantulevien ajoneuvojen kohtaaminen myös ahtaissa paikoissa;

7.4.3 Ajaminen mutkissa;

7.4.4 Tienristeykset: risteysalueiden ja liittymien lähestyminen ja ylittäminen;

7.4.5 Suunnan muuttaminen: kääntyminen vasemmalle ja oikealle; kaistan vaihto;

7.4.6 Moottoritielle tai (tilanteen mukaan) vastaavalle saapuminen ja siltä poistuminen: liittyminen kiihdytyskaistalta; poistuminen hidastuskaistalle;

7.4.7 Ohittaminen: muun liikenteen ohittaminen (jos mahdollista); esteiden, esim. pysäköityjen autojen, sivuuttaminen; ohitetuksi tuleminen liikenteessä (tilanteen mukaan);

7.4.8 Erityiset tiejärjestelyt (tilanteen mukaan): liikenneympyrät, tasoristeykset, raitiovaunu- / linja-autopysäkit, suojatiet, ylä- / alamäkeen ajaminen pitkissä rinteissä;

7.4.9 Tarvittavan varovaisuuden noudattaminen ajoneuvosta noustaessa.

8 C-, C + E-, C1-, C1 + E-, D-, D + E-, D1- ja D1 + E-luokan ajotaitoa ja ajotapaa koskeva koe

8.1 Ajoneuvon valmistelu ja tekninen tarkastus liikenneturvallisuuden kannalta

Hakijoiden on osoitettava, että he pystyvät valmistautumaan turvalliseen ajoon täyttämällä seuraavat vaatimukset:

8.1.1 Istuimen säätäminen tarvittaessa oikean istumisasennon saavuttamiseksi;

8.1.2 Taustapeilien, turvavöiden ja mahdollisten niskatukien säätäminen;

8.1.3 Renkaiden, ohjauksen, jarrujen, valojen, heijastimien, suuntamerkin- ja äänimerkinantolaitteiden kunnon tarkistaminen pistokokein;

8.1.4 Jarru- ja ohjaustehostinjärjestelmien tarkistaminen; pyörien, pyörän muttereiden, lokasuojien, tuulilasin, ikkunoiden ja tuulilasinpyyhkimien kunnon sekä öljyjen ja nesteiden (esim. moottoriöljy, jäähdytysneste, pesuneste) tarkistaminen; kojetaulun tarkistaminen ja käyttö, mukaan luettuina asetuksessa (ETY) N:o 3821/85 määritellyt valvontalaitteet;

8.1.5 Ilmanpaineen, ilmasäiliöiden ja jousituksen tarkistaminen;

8.1.6 Ajoneuvon kuormaukseen liittyvien turvallisuustekijöiden tarkistaminen: kuormatila, peitteet, kuormatilan ovet, kuormausmekanismi (tarvittaessa), ohjaamon lukitus (tarvittaessa), kuormaustapa, kuorman varmistaminen (ainoastaan C-, C + E-, C1- ja C1 + E-luokka);

8.1.7 Kytkentämekanismien, jarrujen ja sähkökytkentöjen tarkistaminen (ainoastaan C + E-, C1 + E-, D + E- ja D1 + E-luokka);

8.1.8 Kyky toteuttaa erityisiä ajoneuvon turvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä; korin, käyttöovien ja hätäpoistumisteiden sekä ensiapuvälineiden, sammutuslaitteiden ja muiden turvalaitteiden valvonta (ainoastaan D-, D + E-, D1- ja D1 + E-luokka);

8.1.9 Tiekartan käyttö (valinnainen).

8.2 Liikenneturvallisuuden kannalta testattavat erityistoimenpiteet

8.2.1 Perävaunun tai puoliperävaunun kytkeminen ajoneuvoon ja irrottaminen siitä (ainoastaan C + E-, C1 + E-, D + E- ja D1 + E luokka); tämä toimenpide on aloitettava ajoneuvon ja perävaunun ollessa vierekkäin (eli ei samalla linjalla), jotta voitaisiin tarkistaa kuljettajan kyky saattaa ajoneuvo ja perävaunu turvallisesti samalle linjalle sekä hänen taitonsa perävaunun kytkemisessä ajoneuvoon ja irrottamisessa siitä;

8.2.2 Peruuttaminen mutkassa, jonka määrittely jätetään jäsenvaltioille;

8.2.3 Turvallinen pysäköinti kuormausta / purkamista varten lastaussillan / -laiturin tai vastaavan rakennelman luo (ainoastaan C-, C + E-, C1- ja C1 + E-luokka);

8.2.4 Turvallinen pysäköinti linja-auton matkustajien ottamista tai jättämistä varten (ainoastaan D-, D + E-, D1- ja D1 + E-luokka).

8.3 Ajotapa liikenteessä

Hakijoiden on suoritettava kaikki seuraavat toimenpiteet tavanomaisissa liikennetilanteissa täysin turvallisesti ja kaikkia tarvittavia varotoimia noudattaen:

8.3.1 Liikkeellelähtö: pysäköinnin jälkeen, liikenteessä pysähtymisen jälkeen; ajotieltä poistuminen;

8.3.2 Ajaminen suoralla tiellä; vastaantulevien ajoneuvojen kohtaaminen myös ahtaissa paikoissa;

8.3.3 Ajaminen mutkissa;

8.3.4 Tienristeykset: risteysalueiden ja liittymien lähestyminen ja ylittäminen;

8.3.5 Suunnan muuttaminen: kääntyminen vasemmalle ja oikealle; kaistan vaihto;

8.3.6 Moottoritielle tai (tilanteen mukaan) vastaavalle saapuminen ja siltä poistuminen: liittyminen kiihdytyskaistalta; poistuminen hidastuskaistalle;

8.3.7 Ohittaminen: muun liikenteen ohittaminen (jos mahdollista); esteiden, esim. pysäköityjen autojen, sivuuttaminen; ohitetuksi tuleminen liikenteessä (tilanteen mukaan);

8.3.8 Erityiset tiejärjestelyt (tilanteen mukaan): liikenneympyrät, tasoristeykset, raitiovaunu- / linja-autopysäkit, suojatiet, ylä- / alamäkeen ajaminen pitkissä rinteissä;

8.3.9 Tarvittavan varovaisuuden noudattaminen ajoneuvosta noustaessa.

9 **Ajotaitoa ja ajotapaa koskevan kokeen arvostelu**

9.1 Arvostelussa on kussakin edellä mainitussa ajotilanteessa otettava huomioon hakijan kyky käsitellä ajoneuvon hallintalaitteita ja ajaa liikenteessä täysin turvallisesti. Tutkinnon vastaanottajan on tunnettava olonsa turvalliseksi koko kokeen ajan. Ajovirheistä tai vaarallisesta ajotavasta, joka välittömästi vaarantaa koeajoneuvon, sen matkustajien tai muiden tien käyttäjien turvallisuuden, on rangaistava jättämällä koe hyväksymättä, riippumatta siitä, onko tutkinnon vastaanottajan tai muun mukana olevan henkilön puututtava ajoon vai ei. Tutkinnon vastaanottaja saa kuitenkin vapaasti päättää, onko ajotaitoa ja ajotapaa koskeva koe suoritettava loppuun.

Kuljettajantutkinnon vastaanottajilla on oltava koulutus hakijoiden turvallisen ajotavan arvioimiseksi. Jäsenvaltion valtuuttaman elimen on seurattava ja valvottava kuljettajantutkinnon vastaanottajien työtä huolehtiakseen siitä, että virheiden arviointi suoritetaan oikein ja johdonmukaisesti tämän liitteen määräysten mukaisesti.

9.2 Tutkinnon vastaanottajien on arvioinnissaan kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, osoittaako hakija harkitsevaa ja sosiaalista liikennekäyttäytymistä. Tämän pitäisi näkyä ajotyylissä, ja tutkinnon vastaanottajan olisi otettava se huomioon muodostaessaan kokonaiskuvaa hakijasta. Tällaiseen liikennekäyttäytymiseen kuuluu mukautuva ja määrätietoinen (turvallinen) ajo, tie- ja sääolosuhteiden, muun liikenteen ja muiden (erityisesti vaaralle altteimpien) tien käyttäjien huomioon ottaminen sekä ennakointi.

9.3 Kuljettajantutkinnon vastaanottajan on lisäksi arvioitava hakijasta seuraavat seikat:

9.3.1 Ajoneuvon hallinta, ottaen huomioon seuraavat: turvavöiden, taustapeilien, niskatuen ja istuimen asianmukainen käyttö; valojen (tarvittaessa) ja muiden varusteiden asianmukainen käyttö; kytkimen, vaihteiston, kaasupolkimen, jarrujärjestelmien (mukaan luettuna mahdollinen apujarrujärjestelmä) ja ohjauksen asianmukainen käyttö; ajoneuvon hallinta erilaisissa olosuhteissa ja nopeuksissa; ajoneuvon vakaus tiellä; ajoneuvon paino, mitat ja ominaisuudet; kuorman paino ja tyyppi (ainoastaan B + E-, C-, C + E-, C1-, C1 + E-, D + E- ja D1 + E-luokka); matkustajien mukavuus (ainoastaan D-, D + E-, D1- ja D1 + E-luokka) (tasainen ajo ilman nopeita kiihdytyksiä ja äkkijarrutuksia);

9.3.2 Taloudellinen ja ympäristöystävällinen ajotapa, ottaen huomioon kierrosluku minuutissa, vaihtaminen, jarruttaminen ja kiihdyttäminen (ainoastaan B + E-, C-, C + E-, C1-, C1 + E-, D-, D + E-, D1- ja D1 + E-luokka);

9.3.3 Havainnointi: aktiivinen havainnointi kaikkiin suuntiin; peilien asianmukainen käyttö; katseen suuntaaminen kauas, keskietäisyydelle ja lähelle;

9.3.4 Etuajo-oikeus / väistäminen: etuajo-oikeus risteyksissä ja liittymissä; etuajo-oikeus muissa tilanteissa (esim. suunnan vaihto, kaistan vaihto, erityistoimenpiteet);

9.3.5 Oikea sijainti tiellä: ajoneuvon tyypistä ja ominaisuuksista riippuva asianmukainen sijainti tiellä, kaistoilla, liikenneympyröissä, mutkissa; sijainnin ennakointi;

9.3.6 Etäisyys: riittävän etäisyyden pitäminen eteen ja sivuille; riittävän etäisyyden pitäminen muihin tienkäyttäjiin;

9.3.7 Nopeus: suurinta sallittua nopeutta ei saa ylittää; nopeuden mukauttaminen sää- / liikenneolosuhteisiin ja tarvittaessa kansallisiin nopeusrajoituksiin; ajaminen sellaisella nopeudella, että pysähtyminen on mahdollista näkyvissä olevalla vapaalla tieosuudella; nopeuden mukauttaminen muiden samanlaisten tienkäyttäjien yleiseen nopeuteen;

9.3.8 Liikennevalot, liikennemerkit ja muut edellytykset: oikea käyttäytyminen liikennevaloissa; liikenteenvalvojien ohjeiden noudattaminen; liikennemerkkien (kieltojen tai määräysten) oikea noudattaminen; tiemerkintöjen asianmukainen noudattaminen;

9.3.9 Merkinanto: merkkien antaminen tarvittaessa asianmukaisesti ja oikeaan aikaan; oikea suuntamerkin antaminen; asianmukainen toiminta suhteessa kaikkiin muiden tienkäyttäjien antamiin merkkeihin;

9.3.10 Jarruttaminen ja pysähtyminen; olosuhteisiin mukautettu oikea-aikainen hidastaminen, jarruttaminen ja pysähtyminen; ennakointi; erilaisten jarrujärjestelmien käyttö (ainoastaan C-, C + E-, D- ja D + E-luokka); muiden hidastusjärjestelmien kuin jarrujen käyttö (ainoastaan C-, C + E-, D- ja D + E-luokka);

10 **Kokeen kesto**

Ajokokeen keston ja ajetun matkan on oltava riittävät tämän liitteen B kohdassa määrätyn ajotaidon ja ajotavan arvioimiseksi. Ajoaika tiellä ei missään tapauksessa saisi olla vähemmän kuin 25 minuuttia A-, A1-, B-, B1- ja B + E-luokassa ja 45 minuuttia muissa luokassa. Tähän aikaan ei sisälly kokelaan vastaanottaminen, ajoneuvon valmistelu, ajoneuvon tekninen tarkistus liikenneturvallisuuden kannalta, erityistoimenpiteet ja käytännön kokeen tuloksen ilmoittaminen.

11 **Kokeen suorituspaikka**

Erityistoimenpiteiden arvioimista koskeva koe voidaan suorittaa erityisellä koeradalla. Jos se on käytännössä mahdollista, ajotaidon arvioimiseksi suoritettava kokeen osa olisi suoritettava taajamien ulkopuolisilla teillä, pikateillä ja moottoriteillä (tai vastaavilla) sekä erilaisilla kaduilla (asuinalueilla, 30 ja 50 km/h nopeusrajoitusten alueilla ja taajamien pikateillä), joilla tulisi esiintyä erilaisia kuljettajien kohtaamia vaikeuksia. On myös suotavaa, että koe suoritetaan erilaisilla liikennetiheyksillä. Ajamiseen kuluva aika olisi käytettävä optimaalisesta hakijan arvioimiseen kaikilla mahdollisilla liikenteen osa-alueilla; erityistä huomiota olisi kiinnitettävä siirtymiseen osa-alueelta toiselle.

II **MOOTTORIKÄYTTÖISEN AJONEUVON KULJETTAMISEEN VAADITTAVAT TEOREETTISET TIEDOT, AJOTAITO JA AJOTAPA**

Kaikkien moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuljettajilla on kaikissa tilanteissa oltava 1—9 kohdassa esitetyt teoreettiset tiedot, ajotaito ja ajotapa, joiden perusteella he voivat:

— tunnistaa liikenteen vaaratilanteet ja arvioida niiden vakavuuden,

— hallita ajoneuvonsa niin hyvin, että he eivät aiheuta vaaratilanteita ja että he toimivat tällaisissa tilanteissa asianmukaisesti,

— noudattaa liikennesääntöjä ja erityisesti niitä, joiden tarkoituksena on estää liikenneonnettomuudet ja ylläpitää sujuvaa liikennettä,

— havaita ajoneuvoissaan olevat merkittävät tekniset ja erityisesti turvallisuuden vaarantavat puutteet, ja korjauttaa ne asianmukaisesti,

— ottaa huomioon kaikki ajotapaan vaikuttavat seikat (esimerkiksi alkoholi, väsymys, huononäköisyys, jne.), jotta he pystyvät täyttämään kaikki turvallisen ajon edellytykset;

— osaltaan varmistaa kaikkien ja erityisesti heikoimpien ja vaaralle altteimpien tienkäyttäjien turvallisuus ottamalla muut tienkäyttäjät asianmukaisesti huomioon.

Jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että kuljettajat, joilla ei enää ole 1—9 kohdassa esitettyjä teoreettisia tietoja, ajotaitoa ja ajotapaa, voivat saavuttaa uudelleen nämä tiedot ja taidot sekä noudattaa jatkossa moottoriajoneuvon kuljettamiseen vaadittavaa ajotapaa.”